

Вялікія планы ў мінчан на бягучы год. Аб гэтым гаварылі дэпутаты на сесіі гарадскога Савета, якая зацвердзіла план развіцця гарадской гаспадаркі і бюджэт Мінска на 1965 год.

У 1965 годзе мінчане атрымаюць 320 тысяч квадратных метраў жыллой плошчы. Большая палавіна яе будзе пабудавана па дзяржаўным плане. Па лініі жыллёвай кааперацыі намячаецца пабудаванне і здачу ў эксплуатацыю 109 тысяч квадратных метраў жыллой плошчы.

Амаль два мільёны рублёў асігнуецца на расшырэнне гарадскога электратранспарту. Прадугледжана будаўніцтва тралейбуснай лініі ў раён вуліцы Карла Лібкнехта, трамвайнай лініі ў мікра-раён Зялёны Луг. Частка сродкаў пойдзе на набыццё трамвайных вагонаў і тралейбусаў, на будаўніцтва новага трамвайнага дэпо.

План прадугледжвае далейшае расшырэнне сеткі школ, медыцынскіх і дзіцячых устаноў. Уступяць у строй 6 школ і 22 дашкольных устаноў.

Значныя сумы намечана выдаткаваць на развіццё сеткі водаправода і каналізацыі, газіфікацыю. Будзе пабудавана 24 магазіны і 7 прадпрыемстваў грамадскага харчавання.

Мінчане атрымаюць новыя ўстановы культуры. Сярод іх дзіцячы кінатэатр па вуліцы Энгельса і шырокафармацыйны кінатэатр на тысячу месцаў па вуліцы Талбухіна.

ПА ЗАСЛУГАХ

У Ліёне закончыўся судовы працэс, узбуджаны савецкім пісьменнікам Анатолем Кузняцовым супраць свяшчэнніка Шалейля, які, перакладаючы на французскую мову яго апавесць «Працяг легенды», унёс у яе адвольныя скарачэнні, наўмысна сказіўшы задуму твора.

Працэс цягнуўся пяць гадоў. У лютым 1961 года суд прыгаварыў да штрафу ў 1 000 франкаў ліёнскае выдавецтва Эманюэля Віта, надрукаваўшае без ведама аўтара скажоны пераклад яго апавесці, якая атрымала да

таго ж тэндэнцыйную назву: «Чырвоная зорка ў тумане». Суд прызнаў, што выдавецтва парушыла аўтарскія правы Кузняцова і прычыніла яму маральную шкоду.

Чатыры гады некалькі экспертаў вывучалі «творчую лабараторыю» «перакладчыка» ў сутане. Згодна з прыгаворам, паведамляе агенцтва Юнвэй Франсэз д'Энфармасьён, Шалейль павінен выплаціць пісьменніку 1 000 франкаў у пакрыццё нанесеных ім страт.

Нячысты на руку «перакладчык» атрымаў па заслугах.

МАСКВА. 11 студзеня 1965 года ў Савецкім Саюзе зроблен чарговы запуск штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-52». На борце спадарожніка ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для працягання даследаванняў касмічнай прасторы ў адпаведнасці з праграмай, аб'яўленай ТАСС 16 сакавіка 1962 года.

СВЕТЛАГОРСК. Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Беларусі і Савет Міністраў Беларускай ССР гарача павіншавалі будаўнікоў і мантажнікаў Светлагорскага завода штучнага валакна з дасягнутымі працоўнымі поспехамі — заканчэннем будаўніцтва і ўводам у дзеянне першых магутнасцей Светлагорскага завода штучнага валакна.

МІНСК. І летам і зімой на прасторах Беларускай рэспублікі працуюць буравыя ўстаноўкі. Усё глыбей пранікаюць геологі ў нетры зямлі. У любое надвор'е вядуць пошукі новых месцанараджэнняў карысных выкапняў разведчыкі падземных багаццяў. Вялікую дапамогу геафізікам і геологам рэспублікі аказваюць лётчыкі і верталётчыкі грамадзянскай авіяцыі. Яны дастаўляюць геафізікаў у цяжкадаступныя месцы.

НА ЗДЫМКУ: геафізікі П. Турайкавіч (злева), І. Місюкевіч і В. Грынцэвіч, якія дастаўлены ў раён абследавання верталётам, вядуць геафізічныя назіранні.

Фота В. ЛУПЕЙКІ.

ЖОДЗІНА. Калектыў Беларускага аўтазавода датармінова завяршыў адгрузку 25-тонных самазвалаў у 12 замежных краін. Апошняя партыя беларускіх гігантаў адпраўлена ў Індыю. Пры вырабе машын аўтамабілебудаўнікі ўлічылі кліматычныя асаблівасці гэтай краіны.

ГРОДНА. У эксплуатацыю здадзена першая чарга Гродзенскай абласной клінічнай бальніцы. Яе карпусы ўзведзены ў сасновым бары на беразе Нёмана. У галоўным корпусе размясціліся хірургічнае, тэрапеўтычнае, нейрахірургічнае, уралагічнае, фізіятэрапеўтычнае аддзяленні, стацыянар для лячэння нервовых захворванняў. Ідзе будаўніцтва другой чаргі бальніцы.

ГОМЕЛЬ. На заводзе «Гомсельмаш» распачат серыйны выпуск новага сіласаўборачнага камбайна «СК-2,6». Па сваіх тэхніко-эканамічных паказчыках ён пераўзыходзіць лепшыя машыны такога тыпу замежных фірм. Прадукцыйнасць новага камбайна ў параўнанні з цяпер выпускаемым камбайнам «СК-2,6А» на 25 працэнтаў вышэй, а затраты працы на вытворчасць тоны сіласнай масы ніжэй на 60 працэнтаў.

МАГІЛЁУ. Буйны хлебазавод пабудаваны на заходняй ускраіне горада. Дзяржаўная камісія падпісала акт па прыёме яго ў эксплуатацыю. Новы завод — сучаснае прадпрыемства. Яго магутнасць — 90 тон хлебабулачных вырабаў у суткі. Тут цалкам механізаваны і аўтаматызаваны тэхналагічныя працэсы.

ЕРЭВАН. Энергію свечкі, якая гарыць ва Уладзівастоку, зможа ўлавіць магутны радыётэлескоп, які вырашана пабудаванне ў Арменіі. Гэты радыётэлескоп дазволіць вучоным больш дасканала заняцца вывучэннем так званых радыёгалактык — далёкіх зоркавых сістэм.

БАРАНОВІЧЫ. Тут уступіў у строй дзеючы і даў першую прадукцыю буйны малочны завод. Прадпрыемства аснашчана сучасным ачынным абсталяваннем і разлічана на перапрацоўку 90 тон малака ў суткі. Зараз у гэтым раённым цэнтры — дзесяць прамысловых новабудоваў.

ІЛЬЯ. У гасцях у навучэнцаў Ільянскага вятрынарнага тэхнікума пабывалі прадстаўнікі маладых афрыканскіх дзяржаў — Кенія, Малі і Ганы, якія займаюцца ў Беларускай дзяржаўным універсітэце імя Ул. І. Леніна. Цёплай і радаснай была гэта сустрэча. Юнакі і дзяўчаты па-сяброўску гутарылі, потым арганізавалі імправізаваны канцэрт мастацкай самадзейнасці.

САВЕЦКАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ Ў ВАРШАВЕ

ВАРШАВА. Сюды прыбыла савецкая дэлегацыя для ўдзелу ў пасяджэнні Палітычнага кансультацыйнага камітэта дзяржаў — удзельніц Варшаўскага дагавору ў складзе Першага сакратара ЦК КПСС Л. Брэжнева, Старшыні Савета Міністраў СССР А. Касыгіна, сакратара ЦК КПСС Ю. Андропова, міністра абароны СССР Р. Маліноўскага і міністра замежных спраў СССР А. Грамыкі.

На Гданьскім вакзале, ўпрыгожаным савецкімі і польскімі флагамі, дэлегацыю сустракалі першы сакратар ЦК ПАРП У. Гамулка, старшыня Савета Міністраў ПНР Ю. Цыранкевіч, член Палітбюро ЦК ПАРП З. Клішко, міністр нацыянальнай абароны М. Спыхальскі, міністр замежных спраў А. Рапацкі.

СЯБРОЎСКАЯ ДАПАМОГА

ТУНІС. Туніская грамадскасць надае велізарнае значэнне ўзвядзенню гідратэхнічнага збудавання на рацэ Касеб (Заходняя частка Туніса), якое будзе весціся з дапамогай Савецкага Саюза.

«Савецкі Саюз, — падкрэслі-

вае папулярная газета «Прэс», — не на словах, а на справе ажыццяўляе тэхнічнае супрацоўніцтва з краінай, якія развіваюцца».

Дзякуючы песнаму супрацоўніцтву паміж туніскімі і савецкімі інжынерамі, тэхнікамі і рабочымі, падкрэслівае газета, гэта гідратэхнічнае збудаванне будзе закончана ў тэрмін. Яно даець магчымасць асвоіць дадаткова велізарныя зямельныя плошчы на захадзе краіны.

Поспех «Гамлета»

на радзіме Шэкспіра

ЛОНДАН. Савецкі фільм «Гамлет» узнагароджан штогадовым прызам Англійскага інстытута кінематографіі.

Узнагарода была ўручана дырэктарам інстытута С. Рыдам савецкім кінарэжысёрам І. Смактуноўскаму і Е. Радзіві — выканаўцам галоўных роляў у фільме, якія прыбылі ў Лондан на прэм'еру. У час уручэння ўзнагарод Рід адзначыў «высакароднасць і характэрнасць» савецкага «Гамлета».

Брацкае супрацоўніцтва

ПРАГА. Тут адбылося пасяджэнне савета цэнтральнага дыспетчарскага ўпраўлення аб'яднанай энергасістэмы сацыялістычных краін. У пасяджэнні прымалі ўдзел прадстаўнікі дзяржаў — удзельніц аб'яднанай энергасістэмы з Балгарыі, ЧССР, Венгрыі, ГДР, Польшчы, Румыніі і Савецкага Саюза.

Кампазітары на фабрыках, заводах, у школах...

Значнай падзеяй з'явіўся прыезд у Беларусь вялікай групы вядучых кампазітараў краіны, сярод якіх лаўрэат Дзяржаўнай прэміі, народны артыст СССР Ц. Хрэнінаў, лаўрэаты Ленінскай прэміі, народныя артысты СССР Д. Шапкавіч, А. Хачатурян, лаўрэаты Ленінскай прэміі, народныя артысты РСФСР Г. Свірыдаў, В. Салаўёў-Сядой, а таксама вядомыя кампазітары А. Эшпай, Г. Носаў, Ул. Сарокін, Я. Радзівін, Э. Калмановіч, М. Каваль, Я. Фрэнкель, А. Фляркоўскі, Я. Жаркоўскі, Р. Шчадрын.

НА ЗДЫМКАХ:

1. Ц. Хрэнінаў у час выступлення ў цэху Мінскага камвольнага камбіната.

2. В. Салаўёў-Сядой сярод школьнікаў горада Бабруйска.

Фота Л. ПАПКОВІЧА.

ПРАЦЭСЫ

Саюз братоў

Рыгор ШЫРМА.

народны артыст СССР, мастацкі кіраўнік Беларускай дзяржаўнай акадэмічнай капэлы.

Наш саюз з вялікім рускім народам мацаваўся стагоддзямі. Рускія літаратура і мастацтва, бліскучыя па форме, з іх глыбока філасофскім чалавечалюбым зместам былі носьбітамі вялікіх вызваленчых ідэй. Гэтыя ідэі не маглі не аказаць уплыву на станаўленне палітычнай думкі і рэвалюцыйнага настрою.

Цёмная ноч папавала ў мінулым над неадкаванай краінай. На беларускіх землях царызм стварыў сваю калонію. У нас не было ніводнай вышэйшай навучальнай установы, мала было школ. Не было нават прыкмет зараджэння індустрыі, панавала поўная эканамічная кабала і залежнасць сялянства ад свавольства памешчыка. Пад гэту сістэму насілі і цемрацтва была падведзена ідэалагічная база: праваслаўе, самадзяржаўе, «народнасць».

Тыранія феадальна-самадзяржаўнага ладу сустракала велізарнае супраціўленне з боку перадавых прадстаўнікоў рускай літаратуры і мастацтва. Новікаў і Радзішчаў, Пушкін і Лермантаў, рэвалюцыйныя дэмакраты ў літаратуры, Глінка і «Магутная кучка» ў музыцы, перасоўнікі ў жывапісе натхнілі сваімі свабодалюбымі ідэямі лепшых сыноў прыгнечаных народаў Расіі.

Кастусь Каліноўскі, вучань і паслядоўнік рускіх рэвалюцыйных дэмакратаў, узнімае сялянскае паўстанне супраць самадзяржаўя і памешчыкаў. Хоць паўстанне было раздаўлена царскай арміяй, а сам Каліноўскі, выдадзены здраднікам, павешаны на Лукішскай плошчы ў Вільні, ідэя яго засталася жыць у народзе. Аляксандр II, напалоханы «Мужыцкай праўдай» Каліноўскага, выдае загад аб забароне ўжывання беларускай мовы і нават самога слова Беларусь. Але рэвалюцыя 1905 года сваім магутным подыхам прабіла сцяну ў царскай турме народаў.

У Вільні ствараецца настаўніцкі інстытут, адзіны ў гэтым родзе навучальная ўстанова для Беларусі і Прыбалтыкі, куды прымаліся дзеці ўсіх саслоўяў. Сюды хлынулі галоўным чынам сялянскія юнакі. З-за гэтага інстытут празвалі «мужыцкім універсітэтам». Адсюль выходзілі не чыноўнікі—апора трона, а рэвалюцыйна настроеныя, добра падрыхтаваныя педагогі. Галоўнымі іх выхавальцамі былі руская літаратура і мастацтва. Сялянскія сыны прагна ўбіралі ў сябе прыгажосць рускай мовы, рускага жывапісу і музыкі. Настаўнікі павятовых вучылішчаў зналі напаміны пісьмо Бялінскага да Гогаля — гэты натхніны і страсны маніфест рускай прагрэсіўнай думкі. Вывучаючы рускую літаратуру, выхаванцы інстытута завучвалі напаміны такіх твораў, як «Яўгеній Анегін» і «Палтава» А. Пушкіна, «Мцыры» і «Дэман» М. Лермантава, урывкі з прозы рускіх класікаў...

Карціны перасоўнікаў выклікалі пачуццё пратэсту і нянавісці да самадзяржаўя і федалізму. Сярод іх — палатно Рэпіна «Палашук». Прыгожы здаровы хлопец у свіцы, які абавірае на перакладзіну надзе над Прыпяццю, быў для нас сімвалам моцнасці і сілы беларускага народа, які, як дуб, зросся са сваёй зямлёй і так увайшоў карцінамі ў яе глыбінні, што ніякія гістарычныя буры не могуць яго зламаць. Гэта ўрэшце рэшт даказала гісторыя.

Беларуская моладзь любіла спяваць рускія песні, у якіх трапіла вечна жывая эмакаханія. Вывучаючы літаратуру, мы, як і ў песні, адчувалі не проста расказ аб каханні, а веліч гэтага пачуцця, праўдзіву і глыбока паказанага ў прозе і паэзіі, у музыцы і жывапісе. Лермантаўскія паэтычныя вобразы, прысвечаныя гэтай тэме, накіталі:

Лучом румяного заката
Твой стан, как лентой, обовью...

павявалі мары аб нечым вельмі прыгожым, дзе ўсё спліталася ў светлым парыве да паўнаты чалавечага шчасця.

Беларускі народ, які доўгія гады змагаўся за тое, каб выйсці на шырокі прастор, адлюстраван у сваёй творчасці нязгаснае імкненне да свабоднага жыцця. Купалаўскі верш «А хто там ідзе?», які выказваў страсны пратэст тых, хто хацеў «слодзьмі звацца», высока ацаніў М. Горкі, першы перакладчык гэтага верша на рускую мову.

Вялікі пралетарскі пісьменнік вітаў пачынаючых беларускіх паэтаў — «слаўных хлопцаў» Янку Купалу і Якуба Коласа, аказаў ім падтрымку, калі яны выходзілі на літаратурную дарогу. Абодва яны лічылі сваімі настаўнікамі М. Горкага і карыфеяў рускай літаратуры.

Практычную дапамогу ў развіцці музычнай культуры беларускага народа аказаў у свой час вядомы рускі кампазітар А. Грэханінаў. Ён напісаў 15 народных песень для голасу з фартэпіяна і звыш 10 цудоўных апрацовак для хору, адну скрыпачную п'есу і адну рапсодыю для сімфанічнага аркестра на тэмы беларускіх народных песень.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя цалкам вырашыла нацыянальныя пытанні для ўсіх народаў былой царскай імперыі, у тым ліку і для беларускага. Беларускі народ пасля Кастрычніка стварыў сваю дзяржаўнасць і атрымаў права на развіццё нацыянальнай культуры.

Давялося многа і напружана працаваць, каб пераадолець адсталасць. І тут нам на дапамогу прыходзіць брацкая Расія. Яна пасылае да нас таленавітых кампазітараў. У нас з'яўляюцца беларускія оперы, сімфоніі, канцэрты, санаты, квартэты, хоры, рамансы, песні.

Кампазітары Савецкай Расіі і цяпер ахвотна аказваюць нам дапамогу сваёй творчасцю. Дастаткова ўказаць на колькасць твораў, напісаных для Беларускай акадэмічнай харавой капэлы. Вось кароткі пералік: кампазітар В. Шэбалин напісаў шэсць хораў на словы М. Танка; А. Пашчанка — сем хораў на словы Я. Купалы, П. Броўкі і М. Танка; А. Ленскі — 15 вялікіх хораў на словы М. Багдановіча, П. Труса, Ул. Дубоўкі, М. Танка, М. Лужаніна, А. Бялёвіча і А. Бачылы; Г. Фрыд — чатыры хоры на словы Я. Купалы. Цэлы рад хораў напісалі Г. Смірнова, Г. Брук і іншыя. Многія з гэтых твораў складаюць нашу народную харавую класіку. Напрыклад, хоры В. Шэбалина «Пасылае маці думы», «Мінулі завіе», А. Пашчанкі — «Ты прыздзі», А. Ленскага — «Случкія ткачыкі», «Тост», «А што гэта за даліна» і многія іншыя.

Народная песня з'яўляецца асновай музычнай культуры кожнага народа. Нашы сябры, рускія кампазітары, праяўляюць вялікую цікавасць да беларускай народнай песні. Кампазітар А. Коласаў даў дзесяць апрацовак нашых народных песень, столькі ж — А. Фляркоўскі. Старэйшы кампазітар А. Пашчанка апрацаваў 24 песні, прычым зрабіў гэта з вялікім майстэрствам і прафесіянальным пачуццём у адносінах самой структуры народнага энэсу.

Беларусь прымала цэлую плеяду вядомых рускіх кампазітараў, артыстаў, мастакоў і творчых калектываў Расійскай Федэрацыі, якія ўдзельнічалі ў Дэкадзе рускага мастацтва. Дэкада — гэта яшчэ адно сведчанне непарушнай брацкай дружбы савецкіх народаў і ўзаемазвязі нашых культур.

Праводзячы сваіх братоў па мастацтву, мы сардэчна гаворым ім: «Калі ласка, прыязджайце да нас зноў!».

На сцэне—«Царская нявеста»

З удзелам народнай артысткі РСФСР Яўгеніі Алтуховой ў Беларускай дзяржаўнай акадэмічнай тэатры оперы і балета адбыўся спектакль «Царская нявеста». Гэты твор М. Рымскага-Корсака добра знаёмы мінчанам. Ужо пятнаццаць год ён не сходзіць з мінскай сцэны. Салістка Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра Саюза ССР Я. Алтухова

хутка знайшла «агульную мову» з калектывам беларускага тэатра.

— Алтухова—цудоўная спявачка, і яе голас прыносіць усім велізарнае задавальненне, — сказала народная артыстка СССР Т. Ніжнікава — партнёр Яўгеніі Васільевы на гэтым спектаклі. — Гэты голас не толькі слухаеш, ім міжволі захапляешся. У ім па-сапраўднаму адчуваецца шырокае рускае раздолле.

НА ЗДЫМКУ: Яўгенія Алтухова (злева) і Тамара Ніжнікава ў спектаклі «Царская нявеста».

Фота Ул. ДАГАЕВА і А. САСІНОУСКАГА.

ЗАШУМЯЦЬ НОВЫЯ НІВЫ

Цяжка знайсці такую галіну народнай гаспадаркі, дзе б гэтак шчодра акупаліся капітальныя ўкладанні, як у меліярацыі. Вось чаму ў бліжэйшых гадах меліярацыйныя работы ў рэспубліцы будуць значна расшырацца. У сувязі з гэтым асаблівае значэнне набывае навуковая распрацоўка найбольш прадукцыйнага выкарыстання меліяраваных земляў, а таксама рацыянальных метадаў асушэння, што даць магчымасць збіраць высокія і устойлівыя ўраджай ўсіх сельскагаспадарчых культур.

Леташнія вынікі навуковых даследаванняў калектыву нашага інстытута ў распрацоўцы гэтых пытанняў былі даволі плённыя.

Створаны новыя, найбольш ураджайныя гатункі збожжавых культур для тарфяных глеб; яравой пшаніцы — «Балотная Л-474», «Лютэсцэнс 154»; ячменю — «Балотны 458» і «Эрхтум 106»; аўса — «Серабрэсты», «Врэсці балотны», «Мінскі 17»; азімага жыта — «Івацвіцкае».

Калектывам інстытута ў 1964 годзе былі праведзены работы па замене ганчарнага дрэзнажу пластыкавым. З гэтай мэтай

праведзены эксперыменты па розных пытаннях ужывання пластыкавага дрэзнажу: трываласці, даўгавечнасці, ахове ад заглаўвання, механізацыі. З дакладчай мэтай пластыкавым дрэзнажом асушана больш чым 300 гектараў балотных земляў.

Гаварылася на сесіі Вярхоўнага Савета СССР аб неабходнасці значнага павелічэння работ па асушэнню забалочаных земляў. У сувязі з гэтым калектыву інстытута ў новым годзе будзе распрацоўваць найбольш эфэктывыя прыёмы выкарыстання асушаных земляў, асабліва па стварэнню культурнай пашы на гэтых землях. Значную увагу мяркуюм звярнуць на аграэхнічныя прыёмы вырошчвання сельскагаспадарчых культур, а таксама на далейшае расшырэнне даследаванняў па ўжыванню палімераў у меліярацыйным будаўніцтве.

Шмат трэба зрабіць нам, меліяратарам, каб ператварыць усе малапрадукцыйныя землі Беларусі ў квітнеючыя нівы. Але гэта будзе зроблена.

В. ЗУБЕЦ,
дырэктар Беларускага навукова-даследчага інстытута меліярацыі і воднай гаспадаркі.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

для тех, кто не читает по-БЕЛОРУССКИ

С 9 по 18 января в Белоруссии проходила Декада русского искусства. Этому событию в культурной жизни белорусского народа посвящен ряд материалов сегодняшнего номера. Заместитель Председателя Совета Министров БССР, председатель организационного комитета по проведению Декады И. Климов в статье «ДАРАГІЯ ГОСЦІ» пішет о нерушимой дружбе двух братских народов—русского и белорусского. Это историческое единство укрепило в борьбе за победу Октябрьской революции, в совместном труде, в героической защите социалистического отечества от фашизма. При поддержке и по-

мощи всех народов Советского Союза, и в первую очередь русского, Белоруссия из полуколониальной окраины царской империи превратилась в цветущую республику.

«Добро пожаловать, приезжайте к нам вновь!»—с такими словами народный артист СССР Г. Ширма обращается к своим русским коллегам по искусству. Целая плеяда известных русских композиторов, артистов, художников, творческие коллективы Российской Федерации участвовали в Декаде, которая явилась еще одним свидетельством дружбы советских народов [«САЮЗ БРАТОУ»].

Взаимные гастроли русских и

белорусских артистов стали уже традиционными. О поездке Первого Белорусского государственного театра (теперь театр имени Я. Купалы) в Москву в 1923 году вспоминает К. Пуровский. Спектакли и концерты белорусских артистов очаровали московских зрителей. Русские композиторы содействовали открытию первого в Белоруссии государственного музыкального техникума. В Минск приехали из Москвы и Ленинграда преподаватели Аладов, Прохоров и другие. Это только один из примеров помощи русских друзей в деле развития белорусской культуры [«ТОЛЬКІ АДЗІН ПРЫКЛАД»].

Народный артист СССР А. Ильинский тоже пишет о давних творческих связях артистов-колосовцев с русскими деятелями культуры [«СУВЯЗІ, ДАУНІЯ, ПЛЕННЫЯ»]. Театр имени Я. Коласа зародился как

театральная студия при МХАТе. По окончании учебы в Москве студийцы приехали в Витебск и здесь создали театр, который впоследствии одним из первых в республике начал ставить на белорусской сцене русские классические пьесы.

Об отношении к Декаде русского искусства, своих впечатлениях, о встречах на белорусской земле рассказывают А. Хачатурян, Э. Колмановский и К. Кондрашин.

Мы публикуем сегодня открытое письмо Е. Тарасова, Ф. Доморацкого, И. Веремьева и И. Клязю, которые от имени жителей Орши, Копыси и Барани обращаются к гражданам австралийского города Джелонга. «Знайте,—пишут они,—по вашим улицам ходит преступник, руки которого залиты кровью белорусского народа». Имя этого палача Шкорбатов Иван [«КАТ НА ВУЛІЦАХ ДЖЕЛОНГА»].

Известная белорусская спортсменка, чемпионка Европы и рекордсменка СССР Мария Иткина была участницей Олимпийских игр в Мельбурне, Риме и Токио. «СЯРОД СЯБРОУ» — так называется ее рассказ о подругах-соперницах из Австралии, Польши и Японии.

Под заголовком «РЭПАРТАЖ З АДРКІТЫМ СЭРЦАМ» мы помещаем отрывок из книги западногерманского журналиста Георга Поликайта «Там, где Москва—далекий Запад». Автор, побывавший недавно на Урале, в Сибири и Средней Азии, правдиво рассказывает обо всем увиденном и услышанном в Советской стране.

Для наших маленьких читателей мы начинаем печатать «НЕЗВЫЧАЙНЫЯ ПРЫГОДЫ ХЛОПЧЫКА БУЛЬБІНКІ», который убежал от деда и бабы и отправился путешествовать по белому свету.

ИЗ РУИНИ И ПЕПЕЛА

ЗНАЕМЦЕСЯ, ГЭТА РАДЗІМА
ВАШЫХ БАЦЬКОУ!
THIS IS THE LAND OF YOUR
FATHERS!
C'EST LA TERRE DE VOS
PERES!

- ПОСЛЕ ИЗГНАНИЯ ОККУПАНТОВ
- ПЕРВАЯ ПОСЛЕВОЕННАЯ...
- ПО ПУТИ ПРОГРЕССА

НАША страна одержала победу в Великой Отечественной войне. За нее заплатили жизнью миллионы советских людей.

В руины и пепел были превращены сотни городов, тысячи деревень и сёл. Чрезвычайная Государственная Комиссия по установлению и расследованию злодеяний немецко-фашистских захватчиков установила, что только прямой ущерб, причиненный Белорусской ССР фашистами, составил более 75 миллиардов рублей. Белорусский народ в результате войны потерял свыше половины своего национального богатства, по ряду важнейших отраслей ее народное хозяйство было отброшено до уровня 1913 года. Миллионы людей остались без крова. Оборудование фабрик и заводов уничтожено или вывезено в Германию.

Очень большой ущерб был нанесен и сельскому хозяйству нашей республики. Захватчиками было разграблено имущество всех колхозов, совхозов, машинно-тракторных станций. На 43 процента сократились посевные площади, было полностью уничтожено общественное животноводство.

Фашисты разграбили и сожгли здание Академии наук БССР, в университете устроили госпиталь, разрушили почти все школы, театры, больницы. Книги Белорусской государственной библиотеки были сожжены, а в ее помещении со своей продажной радой обосновался «президент» Островский.

Титаническая работа предстояла белорусскому народу: из руин и пепла поднять свой край, восстановить разрушенное войной хозяйство. Сразу после освобождения Белоруссии у нас не хватало рабочих рук, машин, строительных материалов, топлива, электроэнергии. И тогда на помощь пришла вся страна. Из союзного бюджета республике были выделены крупные денежные ассигнования, позволившие в широких масштабах начать восстановительные работы. Белоруссия начала получать помощь из разных республик. Только за первые два с половиной года после освобождения в республику было завезено 50 тысяч единиц промышленного оборудования, к нам направлялись сотни специалистов, инженеров и техников, квалифицированных рабочих. Большую помощь от государства получило и крестьянство.

В 1945 году сельское хозяйство республики получило 417 тракторов, свыше трех тысяч автомобилей и тысячи других машин. Бескорыстная помощь трудящихся СССР, дружба народов нашей необъятной Родины помогли белорусскому народу в годы войны победить коварного врага, после его изгнания успешно начать восстановление разрушенного хозяйства. Уже в 1945 году отдельные станкостроительные заводы дали первую продукцию. Были в основном восстановлены «Гомсельмаш», бумажная фабрика в Добруше, стекольный завод в Борисове, Бобруйский деревообрабатывающий комбинат и многие другие предприятия. Уже через год энергетические мощности республики составляли 59,2 тысячи киловатт, в то время, как после освобождения они составляли только 5 тысяч киловатт.

В сельском хозяйстве тоже велись большие работы. В 1945 году колхозы

засеяли на 780 тысяч гектаров больше, чем в 1944 году. К началу 1946 года были восстановлены все существовавшие до войны машинно-тракторные станции и мастерские. В городах и селах велось жилищное строительство, открывались научные и культурные учреждения, школы, театры, музеи.

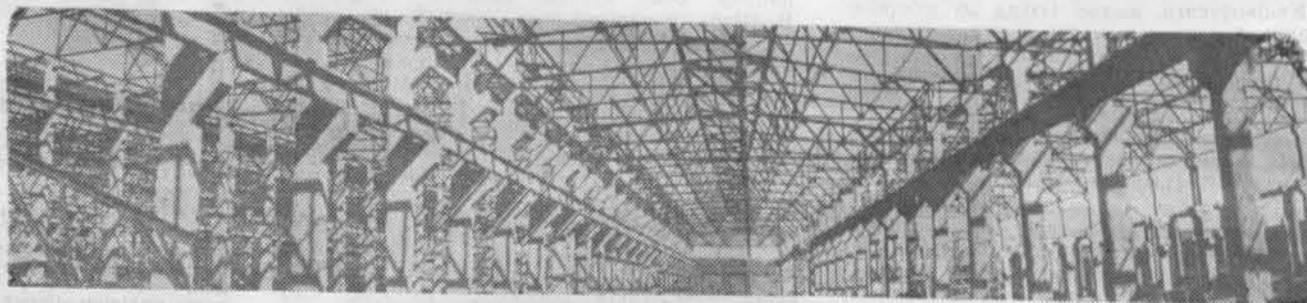
СЕНТЯБРЬ 1946 года. Восьмая сессия Верховного Совета БССР приняла Закон о пятилетнем плане восстановления и развития народного хозяйства Белоруссии. На его развитие ассигновывалось свыше 6,9 миллиарда рублей. Эта сумма значительно превышала объем капитальных вложений за три довоенные пятилетки, вместе взятые. Уже в первый год пятилетки в республике было восстановлено шесть тысяч крупных, средних и мелких предприятий. На окраине Минска развернулось строительство крупнейших в Советском Союзе тракторного и автомобильного заводов. В это же время было начато сооружение велосипедного завода и тонкосуконного комбината.

Таких значительных предприятий до войны в Минске не было, и строительство их говорило о том, что Белоруссия в ближайшие годы должна

По-прежнему белорусским хлеборобам продолжали помогать союзные республики. К нам шли новые тракторы, сеялки, молотилки, удобрения. Помощь была очень нужной и своевременной. Большие изменения произошли в деревнях западных областей БССР. Едиличные хозяйства объединялись в колхозы, так как крестьяне понимали, что это единственный путь для преодоления их отсталости, единственный выход из долгой нищеты. Правда, коллективизации оказывали сопротивление заставшие на нашей земле белорусские буржуазные националисты, реакционное католическое духовенство. Но органы Советской власти при поддержке населения быстро расправились с вооруженными бандами, сорвали все планы врагов, пытавшихся помешать нам строить мирную жизнь. К концу 1950 года в западных областях Белоруссии было организовано 6 054 колхоза. К концу пятилетки посевные площади в республике увеличились почти на 28 процентов, почти в три раза увеличились посевы технических культур. Возросло поголовье общественного скота. Мощность тракторного парка значительно превысила довоенный уровень.

Послевоенные годы характеризовались широким размахом жилищ-

благополучия и культурного уровня народа. Вступил в строй подшипниковый завод в Минске, строились заводы запасных частей и часовой. Давали продукцию и расширялись тракторный, автомобильный и велосипедный заводы. «Гомсельмаш», Витебский станкостроительный освоили производство новых видов станков и машин. Рост промышленности Белорусской ССР был обусловлен непрерывно растущими капитальными вложениями в ее народное хозяйство, которые только за три года (1950—1953) составили 5 887 миллионов рублей. В своем развитии белорусская промышлен-

Строительство первых цехов Минского автомобильного завода.

стать одной из самых развитых индустриальных республик.

В послевоенной пятилетке большое место отводилось также преодолению экономической отсталости западных областей БССР. Здесь строились новые предприятия, которые в скором времени начали давать стране цемент, сельскохозяйственные машины, сукно, стекло, мебель, фанеру, обувь. Быстро росла здесь и сеть учебных и лечебных учреждений.

В результате восстановления, реконструкции и строительства новых предприятий, оснащенных передовой техникой, основные и производственные фонды промышленности БССР за пятилетие выросли почти в четыре раза. В 1950 году в республике ежедневно выпускалось 1 400 тысяч штук кирпича, около 200 велосипедов, 130 радиоприемников, около 23 тысяч пар обуви. В этом же году было выпущено 2,4 тысячи автомобилей. Минский тракторный завод дал первые десятки тракторов.

Разве можно не удивляться темпам, которыми шло восстановление разрушенного хозяйства Белоруссии? Ни одно капиталистическое государство не смогло бы так быстро справиться с подобными разрушениями.

Четвертым пятилетним планом в области сельского хозяйства предусматривалось восстановление довоенных посевных площадей и поголовья скота. Уже в 1947 году колхозы досрочно выполнили государственный план. В республике было 337 МТС, где работало 6 тысяч тракторов, комбайнов и других сельскохозяйственных машин. Еще через год было заново освоено 500 тысяч гектаров земли. Увеличилось количество машин, наряду с механизацией проводилась электрификация сельского хозяйства.

ного строительства. За очень короткий срок из землянок в благоустроенные дома были переселены сотни тысяч семей, жилища которых были уничтожены немецко-фашистскими захватчиками в годы войны.

Меняла свой облик столица — Минск. Появились десятки новых улиц, площадей, были созданы красивые архитектурные ансамбли, возведены многоэтажные жилые дома. На улицах высажены тысячи декоративных деревьев. Минск стал одним из красивейших городов Советского Союза. Благоустроенными и красивыми стали и другие города Белоруссии.

В 1951 году был принят очередной пятилетний план развития народного хозяйства БССР, который открывал перспективы для дальнейшего развития экономики и культуры. Он ставил конкретные задачи еще большего подъема всех отраслей хозяйства, роста материального

опиралась на индустриальную мощь всей Советской страны. Из Москвы, Ленинграда, Свердловска шли к нам энергетические машины, оборудование, железнодорожный подвижной состав, чугун, рельсы и т. д. В свою очередь Белоруссия помогала другим республикам самосвалами, тракторами, универсальными металлорежущими и деревообрабатывающими станками, подшипниками.

Большое внимание уделялось в республике развитию легкой и пищевой промышленности. Стало больше выпускаться тканей, обуви, консервов, масла и других предметов и продуктов народного потребления. В 1953 году в Минске началось строительство крупнейшего в стране камвольного комбината.

Раны страшной войны были залечены. Белоруссия быстро набирала силу, становилась республикой с еще более мощной промышленностью и сельским хозяйством, с более развитой культурой, чем до войны.

vocabulary

Union republic. By joining the USSR, each of the 15 union republics limited its own sovereignty and ceded some of its rights — foreign relations, defense, foreign trade, etc.—to the central government.

In all other matters, except those specifically delegated, the union re-

public exercises complete sovereignty. It has its own constitution, administrative and legislative bodies, its own flag and seal. It drafts its own economic plan and budget, and makes its own laws. The national language of the people who live in the republic is official language of all its government bodies and agencies.

Each republic elects 25 deputies to the Soviet of Nationalities and one for every 300,000 of its population to the Soviet of the Union. A union republic has the right to secede from the Soviet Union.

У спектаклях Беларускага тэатра оперы і балета выступілі вядучыя салісты Вялікага тэатра ССР народная артыстка ССР М. Плісецкая, народны артыст РСФСР З. Анджаларыдзе, заслужаныя артысты РСФСР Я. Кібкала, М. Фадзеечэў, салістка оперы Т. Мілашкіна.
НА ЗДЫМКУ: салісты балета Вялікага тэатра М. Ліена і А. Рабінкіна — самая маладая Адэта «Лебядзінага возера» ў Савецкім Саюзе.

Фота Ю. ІВАНОВА.

У АДНЬМ КАЛГАСЕ

У Магілёўскай вобласці добрая слава ідзе аб калгасе імя Фрунзе Шклоўскага раёна. Гэта гаспадарка вядома ўстойлівымі ўраджаямі, дасягненнямі льнаводства і жывёлаводства, высокімі даходамі. Свае дасягненні сельгасарцель імя Фрунзе неаднаразова дэманстравала ў Маскве на ВДНГ.

Не оудзем падраозна разказваць аб гаспадарчых поспехах гэтага калгаса. Яны значныя. Раскажам толькі аб тым новым, што з'явілася ў арцелі за апошнія гады.

Трынаццатага — дзень выплаты

Прапаздзень. У калгасе няма такой эканамічнай катэгорыі. Шэсць год назад — 1 студзеня 1959 года арцель перайшла на гарантываную грашовую аплату. Есць тут нормы выпрацоўкі і расцэнкі. Трынаццатага кожнага месяца — выплата.

Пры грашовай аплаце ўскладняецца работа праўлення і старшын. Трэба забяспечыць штомесячнае паступленне грашовых сродкаў у калгасную касу, мець пераходны фонд сродкаў. Праглядзіш — калгаснікі спытаюць: чаму? Але затое як дабратворна ўплывае грашовая аплата на павышэнне працоўнай актыўнасці калгаснікаў.

У залатую крыніцу тут ператварылі лён; даход ад яго ў 1963 годзе дасягнуў 430 тысяч рублёў з агульнага грашовага даходу 959 тысяч рублёў. Але вось у мінулым годзе лён пацярпеў ад засухі, і за льнопрадукцыю атрымана ўсяго каля 105 тысяч рублёў. Давялося праўленню некалькі скараціць расходы. Аднак на аплаце працы гэта не адбілася. Наадварот, калі ў 1959 годзе на чалавека-дзень выплачвалася 1 рубель 42 капейкі, дык у мінулым — 2 рублі 20 капеек. Тлумачыцца гэта тым, што з кожным годам усё большы прыбытак дае жывёлагадоўля і асабліва свінагадоўля. Расце вытворчасць малака і мяса. Дастаткова прывесці такі прыклад. У студзені 1964 года калгас прадаваў штодзённа дзяржаве ў два з палавінай раза больш малака, чым у снежні 1963 года.

3 грамадскіх фондаў

Нарміраванне і аплата працы ў калгасе прадуманы вельмі добра. Усе работы падзелены на шэсць разрадаў. У распрацоўцы расцэнак удзельнічаюць самі калгаснікі, што з'яўляецца лепшай гарантыяй ад памылак.

У брыгадзіраў галоўны клопат — забяспечыць калгаснікаў работай, асабліва ў зімовы час. Агульны сход адмяняў нават мінімум выхадаў на працу. За гэтыя гады вялікія змены адбыліся ў дабрабыце калгаснікаў, узраслі даходы, якімі яны карыстаюцца з грамадскіх фондаў. Хлебарабы бясплатна глядзяць кіно і слухаюць радыё, штогод атрымліваюць аплачваемыя водпускі, старшы і інваліды — пенсіі. З фонду арцелі аплачваюцца бальнічныя лісткі, жанчынам — водпускі па цяжарнасці. Па пуцёўках, закупленых калгасам, воесім чалавек у мінулым годзе лячалася ў санаторыях, яшчэ чацвёрта хутка паедуць на адпачынак. Некалькі чалавек зрабілі турысцкія падарожжы па краіне.

Калгас крэдытуе

Вельмі бедна жыў некалі былы хутаранін, цяпер калгасны рымар М. Шастакоў. Цяпер жыць у прыгожым доме гарадскога тыпу, у ім — поўны дастатак. Добра жывуць сем'я З. Кірсаіна, П. Саўкіна, А. Маркавай і іншыя. Многія калгаснікі будуць новыя дамы, рамантуюць капітальна старыя. У апошні час справілі наваселле сем'і свінаркі Е. Патапавай, пастуха І. Палазкова, трактарыста А. Лізунова і іншыя.

Калгас мае дастаткова сродкаў не толькі на набыццё неабходных машын, абсталявання, угнаенняў, выплату заробтнай платы, але і для крэдытавання калгаснікаў. У 1964 годзе дваццаць сем'яў атрымалі 14 590 рублёў крэдыту на будаўніцтва і рамонт дамоў.

Вуліца маладжонаў

Нярэдка можна пачуць, што моладзь з вёскі выязджае ў горад. У калгасе імя Фрунзе такія выпадкі вельмі рэдкія. Калі хто едзе, дык толькі на вучобу. Хлопцы, дэмабілізаваныя з радыё Савецкай Арміі, як правіла, вяртаюцца ў свой калгас. Усім ім (зразумела, пры жаданні і неабходнасці) калгас дае крэдыт на будаўніцтва, набыццё жывёлы, дапамагае

транспартам пры будаўніцтве жылля.

У кожнай вёсцы — дзесяткі маладых наваселлаў. А ў Стараселлі з'явілася новая вуліца маладжонаў. Тут пасяліліся сем'і каваля А. Радзькова, трактарыстаў М. Сяркова і А. Лізунова, шафёраў І. Млёва, І. Брыкіна, калгасніка М. Саўкіна і іншыя. Па рашэнню агульнага сходу жаніху і нявесте без звароту выдаецца па 50 рублёў.

Цяпер ужо 50...

Сучасная мэбля і швейныя машыны, радыёпрыёмнікі і пральныя машыны сталі звычайнымі прадметамі ў дамах калгаснікаў. А веласіпедаў — не злічыць. Вялікі попыт на матацыклах, асабліва з калгаскай. Есць жадаючыя набыць легкавыя аўтамабілы. Пры выдачы заробтнай платы з месяца ў месяц павялічваецца спіс укладчыкаў у ашчадную касу.

Нядаўна купіў тэлевізаркамбайн пастух з вёскі Заброддзе А. Ягоўдзік. З кожным днём у калгаснікаў павялічваецца колькасць тэлевізараў. Нядаўна лічылі — іх было 32. А праз нядаўно стала 50.

Зямля садоў

У даўнія часы паміж жыхарамі суседніх вёсак Стараселле і Любінчы існавала затоеная варожасць. Любінчане дражнілі стараселцаў «жыжжай». Маўляў, селядца памыюць, а ваду тую па беднасці хлебам вымакаюць. А старасельцы любінчан — «каратайкамі» — добры кажух або пінжак не маглі пашыць, усё ў кароткіх хадзілі.

І вось жыхары абедзвюх вёсак сталі жыць у адным калгасе.

— У Стараселлі вунь які сад, а ў нас няма, — скардзіліся любінчане.

— Ну, што ж, будзе сад і ў Любінчах, — сказаў старшыня М. Сяркоў.

Цяпер гэты сад прыносіць плады. Даўно забыта варожасць паміж суседзямі. Усе яны працуюць у адзінай і дружнай сям'і.

У калгасе пасаджана ўжо дзве тысячы яблынь. Стала традыцыяй саджаць некалькі плодовых дрэў пры нараджэнні ў сям'і дзіцяці. Няхай упрыгожваецца зямля садамі.

М. КАПЕЛЬЧЫК.

Дарогіе дзур'я!

Пишу вам это письмо от имени моего сына Бернара Виларме. Он очень радуется, когда приходит «Голос Родины» и всегда просит меня почитать ему. В одном из номеров было напечатано письмо его товарища по пионерскому лагерю Даниэля Эрэта. Бернар тоже благодарит вас. Он много рассказывает мне о Минске, о Крыжовке, о Белоруссии. Часто вспоминает он свою воспитательницу и переводчицу Валю Дубовику.

В школе учительница спрашивала Бернара о Советском Союзе, о том, что он там видел. Он дал ей книжку о Минске, и она читала ее в классе. Мой сын никогда не видел столько хорошего, сколько на моей Родине. Все дети ему здесь завидуют. Поездка в Советский Союз была для него лучшим подарком в жизни. Мечтает снова встретиться с белорусскими ребятами.

Анна ВИЛАРМЕ.

Франция.

Я и моя дочь Патриция Фурнье поздравляем вас с новым, 1965 годом. Пусть он вам принесет много радости, успехов в работе.

Очень благодарна вам за то счастье, которое выпало на долю моей дочери. Большое вам всем спасибо за радушие, прием, внимание и любовь, которыми вы окружили детей в «Крыжовке». Уже прошло пять месяцев, как Патриция вернулась домой, но она еще не все рассказала мне о своем отдыхе, часто вспоминает и сообщает что-то новое.

Я тоже в этом году побывала на Родине. Меня послало общество «Франция—СССР» на Международный семинар преподавателей русского языка. После 22 лет разлуки я встретила со своими родственниками, увидела Москву. В моей памяти поездка осталась, как незабываемый сон.

Лидия АНДРИЕВСКАЯ-ФУРЬНЕ.

Франция.

АЎСТРАЛІЙСКІМ СЯБРАМ

Напярэдадні Новага года наша рэдакцыя атрымала пісьмо ад сяброў з Аўстраліі, у якім яны прасілі выслать фотавыстаўку аб жыцці Савецкай Беларусі. Рэдакцыя звярнулася да майстроў фатаграфіі Мінска: Міхаіла, Аляксандры і Тамары Ананіных, Уладзіміра Крука, Уладзіміра Дагаева, Льва Папковіча, Канстанціна Януковіча, Пятра Захарэнікі, Станіслава Ананкі, Аляксандра Дзітлава, Антона Сасіноўскага. Усе яны адгукнуліся на просьбу землякоў. І вось выстаўка, якая складаецца з 40 фатаграфій, выслана ў Сідней. Тэматыка яе самая разнастайная — тут і мастацкія партрэты, і фатаграфіі магутных прадпрыемстваў, віды гарадоў і лірычныя беларускія пейзажы.

Рэдакцыя спадзяецца, што землякі ў Аўстраліі з удзячнасцю прымуць падарунак беларускіх сяброў.

КАТ

ПАВЕДАМЛЯЕМ АДРАСЫ
ЗДРАДНІКАУ

НА ВУЛІЦАХ ДЖЭЭЛОНГА

Ад землякоў з Аўстраліі мы даведаліся, што ў горадзе Джээлонгу на заводзе сельскагаспадарчых машын «Інтэрнейшл Гарвейстэр» працуе Шкарбатаў Іван. Дык вось куды ўцёк здраднік Радзімы і забойца, за плячыма якога нямаюць крывавае злачынстваў, зробленых у дні гітлераўскай акупацыі Аршаншчыны.

У 1941 годзе І. Шкарбатаў быў прызваны ў армію і адпраўлены на фронт. Але пры першым зручным выпадку ён здаўся немцам. У лагеры ваеннапалонных у мястэчку Салспіс каля Рыгі Шкарбатаў стаў старшым паліцэйскім. Ён хутка пайшоў угору і ўжо ў 1942 годзе працаваў намеснікам начальніка аддзела контрразведкі так званай «рускай нацыянальнай арміі», створанай немцамі ў пасёлку Асінторф пад Оршай. Тут забойца выконваў прыгаворы ваеннапаловага суда, удзельнічаў у карных аперацыях супраць партызан.

З 1943 года Шкарбатаў узначаліў у Оршы рускую групу нямецкага контрразведвальнага органа «ГФП-709». Ён кіраваў аператывам і следчай работай. На допытах збіваў арыштываных, прымаў асабісты ўдзел у расстрэлах. У ліпені атрад пад камандаваннем Шкарбатава выязджаў у пасёлак Копысь. У выніку карнай аперацыі было арыштывана і дастаўлена ў аршанскую турму 90 савецкіх грамадзян. Калі 30 з іх пасля здзекаў у застенках гестапа былі расстраляны.

— У ліку трапіўшых у рукі забойцы быў і я, Яфім Тарасаў. На допыце, які вёў сам Шкарбатаў, мяне страшэнна збілі. У арыштываных Аляксандра Пліса і Дзмітрыя Салпаніка з'явіліся нарывы ў выніку збівання. А потым яны былі расстраляны.

— Мяне,—гаворыць Фама Дамарацкі,— пры допыце Шкарбатаў двойчы збіваў да непрытомнага стану, патрабуючы паведаміць месцазнаходжанне партызан і выдаць радыёпрыёмнік.

— Зверскім катаванням з боку Шкарбатава падвяргаўся і я, Іван Верам'ёў. Ад болю я не мог спачць некалькі сутак, а сляды спорцік пабоў захаваўся і да гэтага часу. З арыштываных разам са мной па загаду Шкарбатава расстралялі Цімафей Марозава, Фёдэра Пліса, Андрэя Зубоўскага, Пятра Чарвякова, Паўла Яскевіча, Ягора Раманькевіча, Уладзіміра Каралькова, Аляксандра Новікава і іншыя.

— Вясной 1944 года атрадам, якім камандаваў Шкарбатаў, былі арыштываны і расстраляны на могілках у Барані мая жонка Браніслава Кляўза і настаўніца Марыя Канторская з вёскі Зарэчча, — расказвае Іосіф Кляўза.

Разам з нямецкімі захопнікамі ўцёк на Захад і Іван Шкарбатаў. У 1944 годзе ён працаваў у «І-Ц» — лагеры ваеннапалонных у горадзе Альтверпе [Германія] і быў у чыне обер-лейтэнанта нямецкай арміі. Грудзі карніка ўпрыгожвалі многія фашысцкія ўзнагароды.

А цяпер, аказваецца, оберзабойца знайшоў прытулак у Аўстраліі. Аднак і там ён не супакоіўся. І там Шкарбатаў працягвае антысавецкую дзейнасць.

Мы расказваем вам, жыхары Джээлонга, аб страшным абліччы гэтага чалавека. Ведайце, што па вашых вуліцах ходзіць злачынца, рукі якога заліты крывёю беларускага народа.

Ад імя жыхароў Оршы, Копысі і Барані.

Яфім ТАРАСАЎ,
Фама ДАМАРАЦКІ,
Іван ВЕРАМ'ЁЎ,
Іосіф КЛЯЎЗА.

акада
рускага
мастацтва
у БССР

Фестываль кінафільмаў

У гарадах і сёлах рэспублікі адбыўся фестываль кінафільмаў, прысвечаны Дзекадзе рускага мастацтва ў Беларусі. На ім паказаны новыя кінакарціны «Мне дваццаць гадоў», «Верце мне, людзі», «Пядзя зямлі», «Вялікая руда», «Нязгаснае поле», а таксама лепшыя фільмы, выпушчаныя ў мінулыя гады: «Член урада», «Трынаццаць», «Чыстае неба», «Бала-

да аб салдаце», «Лёс чалавек», «На сямі вятрах», «Простая гісторыя», «Калегі», «Аптымістычная трагедыя» і іншыя.

Перад пачаткам сеансаў кінагледачы сустракаліся з папулярнымі савецкімі кінаакцёрамі Л. Хіцэвай, Н. Мардзюковай, Л. Смірновай, А. Ларыёнавай, Н. Румянцавай, І. Макаравай, С. Марцінсонам, М. Рыбнікавым, з кінарэжысёрамі К. Воінавым, В. Азаравым і іншымі дзеячамі кінамастацтва, якія прынялі ўдзел у Дзекадзе.

НА ЗДЫМКУ: Н. Румянцава ў час сустрэчы з гледачамі.

СЭРЦЫ РАСКРЫТЫ НАСУСТРАЧ

Рускае мастацтва!.. Неабсяжны свет раскрываецца перад кожным, хто знаёміцца з творчасцю вялікага народа. Уладарна крочыць руская мастацкая культура па планеце, аказваючы вялікі уплыў на духоўнае жыццё народаў. У поўнай меры адчувала і адчувае на сабе гэты дабратворны уплыў мастацтва беларусаў. У цесных творчых узаемасувязях, якія маюць даўнія традыцыі, сілаваўся і сілаваецца музычны фальклор рускага і беларускага народаў. Нават у часы працяглага адрыву заходніх земляў ад Расіі крылатая руская народная песня пранікала ад нас і ўваходзіла ў наш побыт. Беларуская музыка і тэатр, усе віды выяўленчага мастацтва жывіюць у цесных узаемасувязях з рускай культурай, у моцнай братняй дружбе з рускім народам, з Масквою. Гэта дружба знаходзіць яскравае адлюстраванне ў шматлікіх творах беларускай прафесійнай і народнай творчасці.

Пятрусь БРОЖКА

РАСІЯ

Дзе слова мне знайсці такое,
Каб прывітаць ад глыбіні,—
Расія — сэрца агнявое,
Прастор нябачнай шырыні.

Расія — волатава сіла,
Пагляд крышталёнага
святла —
Усіх з'яднала, прытуліла,
З сабой ў дарогу павяла.

Прыгрэла ласкай нейміручай,
Абараніла колькі раз,
І словам Пушкіна павучым
З дзяцінства ўскалыхала нас.

Ты святліла ясна далі,
Расія, родная Масква!
Мы сцяг, што Ленін ўзяў,
віталі,
Ён заўжды ў нашых галавах.

Яго мы адстаялі з боем
З табой у франтавыя дні,
Расія — сэрца агнявое,
Прастор нябачнай шырыні.

Прыйшлі мы ўсе, з падзякай
кожны,
Ад Нёмна, Сожа і Дняпра;
Наш край з табой
непераможны,
Ты з ім, як маці і сястра!

Александр ПРОКОФЬЕВ

БЕЛОРУССИИ

Ой, летите, думы,
К Беларусі милой,
Чем — спросите — сердце
Мне заполонила.

Чем заполонила,
С ней навек сдружилась,
Или, скажем лучше,—
Чем приворожила?

То ль своей веснянкой,
То ль певучей мовой,
Драгоценным, чистым,
Сбереженным словом?

То ль своей ходою,
Кричиной водою,
То ль своей красою —
Русою коскою?

Соловьем залетным,
Листом на крыше,
Беспокойным ветром,
Что леса колышет?

Понизовым садом,
Дальней стороною,
Пущею зеленой,
Немана волною?

Так летите, думы,
К Беларусі милой,
Чем — спросите — сердце
Мне заполонила.

Г. ЦІТОВІЧ,
народны артыст БССР.

Незабыўнае ўражанне засталася ў соцень мінчан, якія наведвалі Дзяржаўны мастацкі музей БССР. Яны, не пакідаючы Мінска, пабывалі ў славутой Траццякоўскай галерэі. Гэта ім удалося зрабіць дзякуючы перасоўнай выстаўцы твораў мастацтва і скульптуры з фондаў гэтай скарбніцы. Работы, якія паступілі з фондаў Траццякоўскай галерэі, займаюць чатыры залы. Тут экспануюцца 126 твораў жывапісу і скульптуры, якія раскрываюцца перад наведвальнікамі як панарама рускага жыцця некалькіх эпох. Партрэты работы Ф. С. Рокатава, эскізы і пейзажы А. А. Іванова, жанравыя карціны В. Е. Макоўскага і В. А. Трапініна, творы Д. Г. Лявіцкага, А. А. Кіпрэн-

скага, І. Н. Крамскага, І. Я. Рэпіна, І. І. Левітана і іншых майстроў жывапісу глядзяца з неаслабнай цікавасцю.

Вялікае месца займаюць творы мастакоў XX стагоддзя С. В. Герасімава, М. Б. Грэкава, В. Н. Бакшэва, П. П. Канчалюскага, скульптараў Н. А. Андрэева, В. І. Мухінай і іншых.

Мінчане пазнаёміліся з творчасцю вядомых савецкіх майстроў Ул. Фаворскага і Ул. Сярова.

У Гомелі адкрылася выстаўка М. Жукава, у Віцебску — В. Багаткіна, у Гродна — М. Качаргіна.

НА ЗДЫМКУ: выстаўка твораў Ул. Сярова ў Мінску. Фота К. Якубовіча.

СУВЯЗІ ДАЎНІЯ, ПЛЁННЫЯ

З рускімі сябрамі нас, артыстаў-каласаўцаў, звязваюць даўнія і плённыя творчыя сувязі. Мы, як кажучы, з самай калыскі, узгадаваны пад бацькоўскім прыглядом віднейшых майстроў рускага мастацтва.

Беларускі драматычны тэатр імя Я. Коласа, як вядома, зарадзіўся ў Маскве. У дваццятых гадах пры Маскоўскім Мастацкім акадэмічным тэатры была арганізавана тэатральная студыя, у якой тады займаліся разам са мною

К. Саннікаў, С. Станюта, М. Глебаўская, М. Міцкевіч і многа іншых вядомых цяпер майстроў беларускай сцэны. Мы былі пражныя да ведаў, да творчасці, мы наведвалі спектаклі славутага МХАТа і іншых маскоўскіх тэатраў, вывучалі ігру лепшых акцёраў, спрачаліся, як рабіць той ці іншы вобраз. З намі дзяліліся сакрэтамі свайго майстэрства лепшыя артысты, рэжысёры.

І вось наша вучоба ў Маскве скончылася. Мы паехалі ў Віцебск ствараць новы тэатр. Пачалася ўвартая і рухлівая работа. Але і тут нас не пакідалі без дапамогі нашы настаўнікі. Рускія майстры, рэжысёры памагалі стаць на ногі.

У свой час тэатр імя Я. Коласа адным з першых у рэспубліцы пачаў ставіць на беларускай сцэне рускія класі-

чныя п'есы. Гэта зараз вельмі проста: беларускі тэатр ставіць і Астроўскага, і Чэхава. І ўсё гэта, як кажучы, «гучыць». А ў 30-я гады былі такія крытыкі, якія гаварылі, што рускія класічныя п'есы «гучыць» па-беларуску не будуць. І пось тады мы ажыццявілі, насуерак гэтым «знаўцам», настаўніку «Беспасажніцы» А. Астроўскага.

Мы і ў далейшай сваёй творчай практыцы не парывалі сувязі з майстрамі рускага тэатральнага мастацтва. І сёння па-ранейшаму сочым за ўсім лепшым, што з'яўляецца на рускай сцэне, і ўсё гэта творча скарыстоўваем у сваёй рабоце.

Аляксандр ІЛЬІНСКІ,
народны артыст СССР,
Віцебск.

Шырока прадстаўлена на Дзекадзе папулярнае жыццярэаднае эстраднае мастацтва.

НА ЗДЫМКАХ: выступленні Аркадзія Райкіна і Ніны Дорда.

Фота Ю. ІВАНОВА і І. ЗМІТРОВІЧА.

Толькі адзін прыклад

У дні Дзекады не магу не ўспомніць адзін яркі момант. Было гэта ў 1923 годзе, у час першай Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі ў Маскве. На выстаўку быў выкліканы і Першы Беларускі дзяржаўны тэатр (цяпер ён носіць імя Янкі Купалы). Хваляванню артыстаў не было канца. Гэта ж быў першы выезд з Мінска нашага тэатра, які толькі пачаў набіраць сілы, ды яшчэ куды—у самую Маскву, дзе жыў вялікі Ленін. І радасна на душы нам было, і неяк страшнавата! Ці зможам мы добра, па-мастацка паказаць сябе, ці зразумеюць нас?

Аднак братэрскай цеплыня і гарачыя абдымкі масквічоў, якія нас сустракалі, глыбока кранулі нашы сэрцы. Як канцэрты, так і на-

шы спектаклі атрымалі высокую ацэнку. Хору тэатра пад кіраўніцтвам Ул. Тэраўскага, апрача ўдзелу ў спектаклях «На Купалле» і «Машэка», давялося выступіць з самастойнымі канцэртамі больш як 30 разоў. Пospех незвычайны! Запрашаўся хор і ў Дзяржаўны інстытут музычных навук, куды сабраліся выдатныя маскоўскія кампазітары і выканаўцы. Тут мы пазнаёміліся з Іпалітавым-Іванавым, Прохаравым, Нікольскім, Пятніцкім, Аленіным, Сяргеем Талстым і інш. Кожная наша песня выклікала ў гаспадароў радасны настрой і нейкае замілаванне. Калі, апрача сваіх харавых і сольных песень, мы праспявалі атрыманую тут жа беларускую народную песню «Ой, рана на Іване» ў апрацоўцы Прохарова, дык гэта ўжо канчаткова пакарыла ўсіх прысутных.

Тут жа падняўся вядомы кампазітар і грамадскі дзеяч Іпалітаў-Іванаў і з хваляваннем сказаў:

— Дарагія таварышы беларусы! Сваімі песнямі і выканаўчым майстэрствам вы нас прыемна зачаравалі і пакарылі, улілі ў нашы сэрцы вялікую радасць. Мы ад душы радуемся такому хуткаму паслярэвалюцыйнаму адраджэнню вашай самабытнай песні. Са свайго боку, я даю слова, што мы, масквічы, адчуваем перад вашым народам сваю маральную адказ-

насць і зробім усё, каб дапамагчы вам у абагацэнні вашага рэпертуару, каб паскорыць адкрыццё ў вас у Беларусі дзяржаўнай музычнай навучальнай установы.

Сваё слова маскоўскія кампазітары стрымалі. Праз некаторы час у Мінск было прыслана многа беларускіх народных песень у мастацкай апрацоўцы ўсіх вышэйпералічаных кампазітараў. Такім чынам, рэпертуар як нашага, так і іншых хораў, значна ўзбагаціўся. Роўна праз год ужо быў адкрыты беларускі музычны тэхнікум (цяпер музвучылішча імя Глінкі), 40-годдзе якога нядаўна адзначала наша грамадскасць. Першымі прыехалі суды выкладчыкі з Масквы і Ленінграда — Аладзю, Прохараў, Жыў і іншыя, а потым Цвяткоў, Баначыч...

Гэта адзін з канкрэтных прыкладаў гарачай братняй дапамогі дзеячоў рускай культуры ў справе ўзбагацэння і развіцця нашай беларускай культуры.

Вось чаму наш народ, прызнаючы сваю глыбокую прыязнь да вялікага рускага народа, з хваляваннем чакаў дня прыезду дарагіх гасцей, пасланцоў рускай культуры на нашу беларускую зямлю. Першая Дзекада рускага мастацтва на нашай зямлі — хваляючая і гістарычная падзея.

Канстанцін ПУРОЎСКІ.

Рэпартаж

З АДКРЫТЫМ СЭРЦАМ

Георг ПАЛІКАЙТ,
заходнегерманскі журналіст

Ён прывёў параўнаўчыя даныя: у Англіі ў год выпускаецца 1,5 мільёна тон труб, у ФРГ — 1,6—1,7 мільёна тон.

— Павінен сказаць, — дадаў Асадчы, — мы былі вельмі здзіўлены, калі пачулі, што ўрад ФРГ аб'явіў эмбарга. Відаць, там спадзяваліся паставіць нас у цяжкае становішча. Але ў гэта мог паверыць толькі той, хто не мае ніякага ўяўлення аб нашых магчымасцях.

Мы ўвайшлі ў цэх, даволі прасторны, метраў трыста ў даўжыню і пяцьдзесят у шырыню. Было шумна.

— На тым месцы, дзе вы зараз стаіце, восем месяцаў назад нічога не было, — сказаў дырэктар. — Калі мы нечакана атрымалі ад урада заданне тэрмінова наладзіць выпуск труб, якія раней у СССР паставілі вы, у нас не было яшчэ ніводнага з гэтых аграгатаў. І вось узнікла неабходнасць за кароткі адрэзак часу наладзіць выпуск труб вялікага дыяметра. Гэта была новая задача, і яна выклікала, зразумела, шмат цяжкасцей. Але мы ўсё ж дабіліся свайго. Першыя трубы сыйшлі з канвеера ўжо ў канцы сакавіка 1963 года.

ПЯЦЬ КІЛАМЕТРАУ У ДЗЕНЬ

На невялікай вышыні рухаецца своеасаблівы канвеер. На яго падаюцца металічныя лісты даўжынёй у 12 метраў, шырынёй у 1,5 метра і таўшчынёй у адзін сантыметр. Яны аўтаматычна паступаюць у велізарны прэс. Машина фармуе з ліста паўцыліндр. Наступны ліст выштурхоўвае яго з прэса. Праз кожныя трычатыры минуты прэс выпускае паўцыліндр. Усё ўстаноўку абслугоўвае адзін рабочы.

Пасля прэса паўцыліндры па роўках паступаюць на мантаж. Дзве палавінкі аўтаматычна кладуцца побач на адной вышыні, а потым з дапамогай велізарнага грэйфера накладваюцца адзін на другі. Гэту машыну таксама абслугоўвае адзін рабочы з пульту кіравання.

Абодва злучаныя паўцыліндры падаюцца ва ўстаноўку для электразваркі. Кантроль трываласці швоў ажыццяўляецца электронным прыборам. Нарэшце трубы паступаюць для апошняй аператцыі. Ва ўсім цэху ў змену заняты прыкладна 40—50 рабочых. Усё астатняе робіць аўтамат.

Пасля таго як мы дастаткова пахадзілі ўсюды і ўсё агля-

дзелі, мы вярнуліся ў заводнапраўленне. Дырэктар і інжынер падрыхтаваліся адказваць на пытанні.

— Ці адрозніваюцца вашы трубы па якасці ад тых, што паступалі з ФРГ?

Адказ не быў для нас нечаканым: чалавічкі трубы ні ў чым не ўступаюць трубам з ФРГ.

— Колькі труб вялікага дыяметра вы выпускаеце ў дзень?

— У сучасны момант каля 1200 тон. Гэта адпавядае чатыромстам трубам або пяці кіламетрам газаводу. Мы можам даваць прадукцыю больш, чым гэта неабходна на сёняшні дзень. Адэнауэр можа атрымаць назад тры трубы, якія ён паставіў нам да аб'яўлення эмбарга. Справа ў тым, што за адну тону труб вялікага дыяметра мы плацілі ФРГ 250 залатых рублёў. Свая ж прадукцыя нам абыходзіцца толькі ў 130 рублёў за тону.

МОЙ ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ

Ва ўступе да гэтай кнігі я абяцаў чытачам дарожныя нататкі, у якіх хацеў абмежавацца толькі фактамі. Магу сказаць, што гэта супярэчыць майму імкненню выклаці ў канцы кнігі сваю думку. Але я мяркую, што адно не выключат другое. Мае дарожныя нататкі дазваляюць зрабіць некаторыя вывады, над якімі іменна нам, немцам, карысна задумацца.

Першы вывад заключаецца ў тым, што Саветы добра зразумелі значэнне Сібіры і Сярэдняй Азіі як магутнага эканамічнага патэнцыяла свайго краіны і кідаюць вялікія сілы на асваенне іх багаццяў. Сібір мяняе сваё аблічча. З другога боку, гэта азначае наступнае: ад Савецкага Саюза не выходзіць і не будзе выходзіць ваенная пагроза для Захаду. Выклік, кінуты савецкім камунізмам Захаду, датычыцца эканамікі і навукі, матэрыяльнага і культурнага ўзроўню жыцця насельніцтва, сацыяльнага забеспячэння і народнай асветы.

Другое і, мабыць, больш цікавае ўражанне ад паездкі па Сібіры — гэта людзі, з якімі я там сустраўся. Пытаюць, чаму так многа людзей едзе з заходняй часткі Савецкага Саюза на ўсход, у неабжитыя раёны, гэта ж нярэдка звязана з асабістымі ахвярамі. Дзяржава ўстанавіла для гэтых раёнаў больш высокую сярэдняю заробковую плату. У Сібіры больш магчымасцей для пра-

сваення па службе. Гэтыя моманты маюць па крайняй меры не меншае значэнне, чым ідэалагічныя фактары.

Але ідэалагічны момант тут абавязкова прысутнічае і адгрывае сваю ролю. У Сібіры жыве больш малады народ, чым на захадзе СССР. Маладзёны абяжарана праблемамі мінулага, менш кансерватыўная, ахвотней ідзе на эксперыменты. І такім чынам ствараецца тое своеасаблівае спалучэнне дынамічнага духу першаадкрывальнікаў і юнацкага імкнення да прыгод, упэўненасці ў дасягненні мэты.

Неабходна таксама прызнаць, што людзі тут даволі добра падрыхтаваны як спецыялісты, і іменна ва ўсходніх абласцях Савецкай дзяржавы слова «Адукацыя» пішацца з вялікай літары.

НЯДРЭННА Б НАМ ПАДУМАЦЬ...

Амаль усё, што я ўбачыў у Сібіры і Сярэдняй Азіі, было створана на працягу апошніх дзесяці-дваццаці год. Таму нам было б нядрэнна ўжо цяпер падумаць аб тым, якія змены адбудуцца ў сусветнай палітыцы пасля таго, як праmysлавая і тэхнічная рэвалюцыя, якая пачалася ў Сібіры і Савецкай Сярэдняй Азіі, атрымае сваё поўнае развіццё.

На гора Германіі, на працягу шасці дзесяцігоддзяў гэтага стагоддзя мы амаль увесь час былі ў варожых адносінах з Расіяй. Тым больш не трэба забываць, што не заўсёды адносіны паміж нашымі краінамі былі такімі. У гісторыі былі вялікія перыяды, калі духоўныя і матэрыяльныя сілы абодвух народаў не супрацьстаялі, а супрацоўнічалі адзін з другім. Гэта супрацоўніцтва было плённым.

Мы не зможам дагаварыцца з Саветамі па многіх пытаннях, калі не ацнім цявараз вынікі прайгранай вайны. І мы павінны зразумець, што ўсе спробы аднаўлення старога германскага рэйха, ды яшчэ ў яго папярэдніх межах, асуджаны на правал, таму што Саветы будуць імкнуцца захаваць сваю бяспеку. Гэта імкненне стала больш моцным пасля агрэсіі Гітлера ў 1941 годзе.

Нам таксама трэба зразумець, што цяпер адзінства Германіі можна ўстанавіць толькі на новай аснове, а не шляхам ліквідацыі змен, якія адбыліся на Усходзе пасля 1945 года. Гэта якраз і ёсць адна з тых гарантыяў ад вайны ў цэнтры Еўропы, якіх патрабуюць Саветы ў мэтах бяспекі.

Мінулае вучыць, што калі гэта краіна робіцца праціўнікам, дык гэта страшна, а для Заходняй Германіі і вельмі моцны праціўнік. Але, як гаварыў яшчэ Бісмарк, Расія можа быць і добрым сябрам і міралаюбівым суседом.

У імя нашага будучага мы не можам прыняць тэорыю «смяртэльнай варожасці». Наш народ можа жыць толькі ў міры з мацнейшай суседняй дзяржавай на Усходзе.

Як добра, што Дэкады рускага мастацтва ў нашых братніх рэспубліках сталі традыцыяй! Тое, што мы ездзім адзін да аднаго і робім справаздачу адзін перад адным аб сваёй творчасці, — гэта адметная рыса савецкага мастацтва. Не так даўно сустракалі мы сваіх беларускіх калегаў у Маскве і мелі магчымасць яшчэ бліжэй пазнаёміцца з іх музыкай, з беларускімі выканаўцамі, слухаць цудоўныя народныя ме-

лоды Беларусі. Мы былі шчыра рады таму магутнаму руху наперад, які прадэманстравалі беларускія майстры.
Арам ХАЧАТУРАН,
кампазітар.

У Мінску існуе вельмі добрая традыцыя — выконваць новыя творы савецкіх кампазітараў аднымі з першых. Мы вырашылі апырэдзіць мінчан і па-

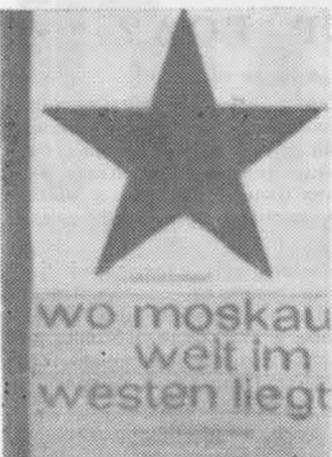

рушыць гэту традыцыю — пазнаёміць слухачоў з новымі, невядомымі творамі нашых аўтараў на сваіх канцэртах.
Кірыл КАНДРАШЫН,
дырыжор.

Прыезд у Беларусь на Дэкаду рускага мастацтва — мая асабістая радасць. Я прыемна ўсхваляваны, што мне выпала шчасце выступаць у Мгарілеве, у маім родным горадзе. Тут я нарадзіўся, тут прайшлі гады майго ранняга дзяцінства. Памяць сэрца захавала многае. Я памятаю цудоўныя беларускія песні. Памятаю беларускую гаворку і прыгажосць прыдняпроўскіх дуброў і гаёў. І яшчэ памятаю добрых, шчырых людзей. Я прысвяціў Бе-

ларусі песню. Яна так і называецца «Беларусь — Беларусь».
Эдуард КАЛМАНОУСКІ,
кампазітар.

У канцы мінулага года на прылаўках кніжных магазінаў ФРГ з'явілася кніжка, якая адразу прыцягнула ўвагу чытачоў некалькі незвычайнай назвай: «Там, дзе Масква — далёкі Запад». Галоўная каштоўнасць гэтай кнігі і адрозненне ад літаратуры рознага роду «спецыялістаў» па СССР у тым, што гэта шчыры і аб'ектыўны рэпартаж відавочцы. Аўтар, вядомы заходнегерманскі журналіст, які зрабіў паездку па Уралу, Сібіры і Сярэдняй Азіі, расказвае аб усім убачаным і пачутым у Савецкай краіне. Мы публікуем вытрымкі з гэтай кнігі.

Дзень, праведзены ў Чалябінску, быў, здаецца, самым цяжкім з усёй паездкі. Цяжкім не столькі палітычна, колькі фізічна.

Ехаў я аглядаць «поле бою». Тое самае «поле бою», на якім летам 1963 года Федэратыўная рэспубліка пацярпела паражэнне. Праўда, размова ідзе не аб ваеннай бітве. Гэта была бітва ў рамках так званай «халоднай вайны», у якой наша краіна зноў «вымушана» была ўдзельнічаць пасля капітуляцыі 1945 года.

АДВАРОТНЫ БОК ЭМБАРГА

Чытач, відаць, памятае, што ўрад Адэнауэра ў сакавіку 1962 года нечакана забараніў вываз труб вялікага дыяметра. Канцлер Адэнауэр спадзяваўся, што з дапамогай эмбарга на трубы яму ўдасца выклікаць эканамічныя цяжкасці ў прамысловасці Саветаў. І вось у Чалябінску ў мяне перад вачыма адваротны бок гэтых падзей. Мне паралі аглядзець Чалябінскі трубапракатны завод.

Перад будынкам заводаўпраўлення нас сустраў дырэктар Асадчы са сваім штабам.

Па дарозе ў цэх мы затрымаліся ля чыгуначнага пераезду. Дырэктар выкарыстаў гэты прыпынак, каб пачаць расказ аб гісторыі завода.

— Наша прадпрыемства зусім маладое. Будаўніцтва яго распачалося ў 1942 годзе. Тады гэта было маленькае прадпрыемства. Цяпер жа — самы буйны трубапракатны завод Савецкага Саюза. Я нават мяркую, што ў Еўропе і Амерыцы наўрад ці ёсць больш буйны завод такога тыпу. У год мы выпускаем цяпер 1,5 мільёна тон труб рознага дыяметра, пачынаючы з паўдзюймовых і канчаючы славуцымі трубамі дыяметрам у 1020 міліметраў.

НАРОДНЫЙ ТЕАТР. 10 ВОПРОСОВ

ЧТО ЭТО ТАКОЕ?

О Б ЭТОМ говорит само название — народный. Однако напрашивается еще один вопрос, а именно: чем он отличается от театра вообще?

Немногим. Главным образом тем, что в «театре вообще» играют профессиональные артисты, а в народном — любители-театралы, люди самых разных профессий. Это как бы театр на общественных началах.

Возьмем, к примеру, один из таких коллективов — народный танцевальный ансамбль «Лявоніха». Кто его участники? Рабочие и работницы Минского тракторного, Мастерски исполняющие народные танцы. Это работница Т. Казак, электрик В. Барон, наладчик Л. Дегиль, токарь В. Пекурин и многие другие. Выступает этот коллектив перед рабочими завода (и не только перед своими, а и в других городах) в свободное от работы время и, конечно, бесплатно.

Характерно и то, что именно из многих народных театров республики поступает пополнение в профессиональные коллективы. Только в ансамбле «Лявоніха», например, выросли до артистов республиканской сцены рабочие Н. Харламов, И. Терешков, И. Черняк и другие.

И это естественно в нашей стране.

10 ОТВЕТОВ

МОЖНО ЛИ В СССР КУПИТЬ ЗАРУБЕЖНЫЕ ГАЗЕТЫ И ЖУРНАЛЫ?

Б УРЖУАЗНАЯ печать упорно утверждает, будто советские люди не имеют доступа к так называемой «объективной информации» о жизни капиталистического мира. В Советской стране, мол, не найти зарубежных изданий!..

Достаточно пройтись по улицам Москвы, Ленинграда, Киева, Минска и других городов, чтобы убедиться в том, что это не так. На улицах и площадях, в гостиницах и на вокзалах наряду с советскими изданиями продается большое количество зарубежных газет и журналов. Среди них не только пресса социалистических стран и коммунистических партий — газеты «Дейли уоркер», «Уоркер», «Юманите», «Унита», «Мейнстрим», «Политикл афферс», но и такие, как «Паззе сера», и многие другие издания.

Что же касается порнографической и сексуальной литературы, комиксов, низкопробных детективов, откровенно реакционных и антисоветских изданий, то их у нас действительно нельзя приобрести. И это закономерно. Наши торговые организации не покупают таких изданий по тем же причинам, по каким они не покупают плохих товаров.

Советские люди черпают объективную информацию о жизни на Западе не из тенденциозных передач, не из рекламных журналов, а из прогрессивной прессы всего мира.

З захапленнем слухалі беларускія аматары мастацтва канцэрты маскоўскіх і ленінградскіх сяброў. На здымку: малады мінскі кампазітар, рээмігрант з Аргенціны Сяргей Картэс з жонкай Оляй у глядзельнай зале філармоніі.

Фота Ю. ІВАНОВА.

Энда рускага мастацтва ў БССР

Сярод сяброў

Марыя ІТКІНА,
чэмпіёнка Еўропы і рэкардсменка СССР

Апынуўшыся далёка ад Радзімы, вельмі прыемна сустраць тут знаёмых, а ўдваіне — даўніх сяброў. Іменна такія сустрачкі чакалі мяне ў Токіо ў гарачыя дні XVIII Алімпійскіх гульняў.

Лёгкаатлеты СССР пасяліліся ў Алімпійскай вёсцы пазней іншых. Уладкаваўшыся ў сваім пакоі, я з сяброўкамі накіравалася ў сталовую. І не паспела сесці за стол, як апынулася ў некага ў абдымках. Перада мной стаяла Бэці Катберт — геранія Алімпійскіх гульняў 1956 года. У Мельбурне мы аказаліся саперніцамі ў бегу на 100 і 200 метраў, але мае поспехі былі больш шчыльнымі. На Рымскай алімпіядзе

мы зноў аспрэчвалі першыя месцы ў адных і тых жа відах. Аднак у «вечным горадзе» Бэці падцерагалі няўдачы, і яна вярнулася дадому без спартыўных трафеяў.

І вось мы сустрэліся зноў, і абедзве збіраемся стартваць у забегу на 400 метраў. «Але чаму?» — амаль у адзін голас спыталі мы адна другую. І абмяняліся прызнаннем: у трыццаць год ужо цяжка спрачацца з маладымі на кароткіх дыстанцыях.

Я пацікавілася яе гатоўнасцю да барацьбы і атрымала адказ, поўны аптымізму. Бэці прыехала ў Токіо з цвёрдай рашучасцю стаць чэмпіёнкай.

— Ну, а калі мне не ўдасца, дык хацела б бачыць залаты медаль у цябе на грудзях, Мэры, — сказала мая аўстралійская сяброўка.

Але на гэты раз яна стала чэмпіёнкай. На памяць аб нашых такіх сусветных сустрэчках з Бэці ў мяне застаўся цікавы анячок — маленькі кенгуру на фоне пяці алімпійскіх кольцаў.

На другі дзень знаходжання ў Токіо адбылася не менш радасная сустрэча з полькай Барбарай Саботай. Мы з ёй сябруем не менш дзесяці год і ўвесь гэты час пастаянна стартвалі плячо ў плячо, і радасць перамогі адной, зразумела, прыносіла засмучэнне проігрышу другой. У 1954 годзе я стала чэмпіёнкай Еўропы ў бегу на 200 метраў, абганяўшы Барбару. Праз чатыры гады яна ўзяла рэванш. Праўда, мне тады ўдалося авалодаць «еўрапейскай каронай» у бегу на 400 метраў. На Рымскай алімпіядзе я апырэдзіла сяброўку-саперніцу ў фінальным забегу на 100

метраў. Але яна адпалаціла мне тым жа ў эстафеце 4x100.

Так год за годам з пераменным поспехам і праходзіць гэта дуэль, што зусім не псуе нашых адносін. Мы часта перапінваемся, бываем адна ў другой у гасцях, а ў Токіо наогул былі неразлучнымі.

І яшчэ адна сустрэча.

Неяк мы, савецкія лёгкаатлеткі, праводзілі вечар у пакоі славуных сясцёр Прэс з Ленінграда, імкнучыся не думаць аб заўтрашніх стартах. Прама скажу, з гэтага нічога не атрымлівалася, заклапочанасць не пакідала нас.

Раптам у пакой ціха пастукалі, потым яшчэ раз. Ірына Прэс расчыніла дзверы, і мы ўбачылі групу вясёлых японскіх спартсменак у чырвоных світэрах. Госці не ўвайшлі, а ўляцелі ў пакой. Тут жа завязалася ажыўленая размова, праўда, з дапамогай жэстаў і мімікі, таму што мы не разумелі японаў, а яны па-руску. Гэта не перашкодна для пазнаёміцца, даведацца, хто ў якім відзе спорту выступае. Госці аказаліся валебалісткамі.

Вясёлыя візітэры пачалі чакаваць нас нейкімі невядомымі ласункамі. Мы не засталіся ў даўгу і адкрылі каробкі з журавінамі ў цукры. Паспрабаваўшы іх, дзяўчаты не хавалі свайго задавальнення. Міжволі пачалося ўзаемнае навучанне мове. Вымаўленне рускіх і японскіх слоў суправаджалася дружным смехам настаўніц.

Было ўжо даволі позна, калі нас пакінулі японскія спартсменкі. Але доўга яшчэ ў пакоі стаяла ажыўленне, якое пакінуў пасля сябе гэты «японскі тайфун» заходу і вяселля.

Упералдзе — сустрэчы ў Мехіка. Як ні далёка да чарговых Алімпійскіх гульняў, але кожная з нас ужо сніла аддае маючай адбыцца барацьбе пэўную частку энергіі і часу. І я ўпэўнена, нас чакае радасць новых сустрэч, новых прадужненняў сяброўства, якое ўвесь час спадарожнічае алімпійцам.

16 студзеня ў Мінску на плошчы імя Леніна быў дадзены старт міжнароднай аўтаралі «Монтэ-Карла». У ёй прымаюць удзел, акрамя 4 экіпажаў савецкіх майстроў спорту, спартсмены Францыі, Англіі, Мака і Бельгіі. НА ЗДЫМКУ: майстры спорту СССР В. МАСАЛАЎ (злева) і Г. ДАБРАВольскі (Горкаўскі аўтазавод) рыхтуюць да старту сваю машыну. Фота П. Наватарова.

ВАС ШУКАЮЦЬ І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

СЛОСМАН Вера Паўлаўна шукае свайго бацьку БЕРКІНА Паўла Сямёнавіча, які нарадзіўся ў 1891 годзе ў гор. Дзісна Віцебскай вобласці. Слосман В. П. жыве ў горадзе Анггарску Іркуцкай вобласці, вуліца Фурманова, дом 4, кв. 4.

ЯКІ ЦЯПЕР ГОД?

У якім годзе вы жывяце? Што за дзіўнае пытанне!

Але не спяшайцеся здзіўляцца. Калі вы задасце гэта пытанне турку, той адкажа, што цяпер 1381 год. Калі ж спытаеце жыхара Афганістана, Саудаўскай Аравіі, Лівіі або Туніса, дык вам скажуць, што цяпер 1384 год, а спытаеце перса — ён назаве вам 1343 год, ізраільцянін жа адкажа, што цяпер 5725 год, а жыхар Эфіопіі, не маргнуўшы вокам, скажа, што ён жыве ў 1682 годзе. Адкуль такая розніца?

Справа ў тым, што правобразам амаль усіх календароў быў старажытнаегіпецкі, створаны ў 5-м тысячагоддзі да н. э. Цяпер найбольш вядомымі календарнымі сістэмамі з'яўляюцца Юліянская, уведзеная дэкрэтам Юлія Цэзара ў 325 годзе, і больш дакладная Грыгарыянская, прынятая ў 1582 г. папай Грыгорыем XIII. У Расіі Грыгарыянскім календаром пачалі карыстацца толькі з 1918 года.

У краінах Блізэйшага і Сярэдняга Усхода побач з Грыгарыянскім календаром вялікае распаўсюджанне мае месячная календарная сістэма. За адпаведную дату, з якой пачалося мусульманскае летазлічэнне, было прынята 16 ліпеня 622 года Юліянскага календара.

Значную цікавасць уяўляе коптскі календар. У цяперашні час ён з'яўляецца афіцыйным календаром Эфіопіі. Новы год па гэтым календары пачынаецца 11 верасня.

Ю. КОЛЕСАУ.

ДЛЯ НАШЫХ МАЛЕНЬКІХ ЧЫТАЧОУ

НЕЗВЫЧАЙНЫЯ ПРЫГОДЫ ХЛОПЧЫКА БУЛЬБІНКІ

Дзесьці на Палессі, у дры-мучым лесе, жылі-былі дзед і баба. Дзед быў лесніком, а баба гаспадарыла ў хаце.

Аднойчы дзед вярнуўся з лесу і пачаў падпальваць у печы.

Баба тым часам начысціла амаль поўны чыгунок бульбы.

— Ну, яшчэ адну бульбінку, — сказала яна, — і хопіць.

Пад руку ў кашалі трапіла незвычайная бульбіна. Баба хацела яе ўжо ачысціць, ды спынілася:

— Дзед, паглядзі, які хлопчык.

І абодва яны вельмі здзівіліся, калі бульбіна сказала пісклівым дзіцячым голасам:

— Не здымай з мяне, бабка, скуру. Мне будзе холадна.

— Дык гэта ж хлопчык-бульбіна, — сказаў стары. — Трэба хлопчыку нейкую адзежку.

Бабка дастала са скрыні тканіну, і не паспеў дзед змайстраваць папружку хлопчыку Бульбіны, як ужо кашулька і штонікі былі гатовы.

Хлопчык Бульбіна хутка апрапуўся:

— Ой, які ж ён прыгожы, — пляснула ў далоні бабка.

— Стануем! — сказаў дзед і прыгнуў ботам.

Да акон прыбеглі жыхары лесу: ліса, заяц, вожак. Ніколі яны не бачылі такімі вясёлымі лесніка і яго жонку.

— Цяпер хадзем есці, — сказаў дзед, — бульба, відаць, ужо зварылася.

— А ты пойдзеш з намі?

— Не, я не хачу есці, — сказаў хлопчык Бульбіна. — Я ж сам бульбіна.

— Ну, тады гуляй у нашай хатцы, — сказаў дзед.

— Добра, — сказаў хлопчык Бульбіна і ўскочыў на падаконнік.

— Ох, які цудоўны свет! — узрадаваўся ён. — Я вырас у зямлі і ніколі не бачыў такога хараства.

Лясная жыхары таксама з цікавасцю прыглядаліся да хлопчыка Бульбіні.

— Хто ты? — спытаў хлопчык лісу.

— Я, — сказала ліса, — самая праўдзівая ў лесе. Я не люблю хлусіць, падлізвацца і віліць хвастом, хоць ён, бачыш, які ў мяне пушысты.

— А ты?

— А я заяц, самы адважны жыхар у лесе.

— А ты?

— А я вожак. Не веру ігунам. Таму зраніаю калючы кажу.

— А што там далей? — спытаў хлопчык Бульбіна.

— Там, — сказала ліса, — куратнік. Пойдзем, я табе пакажу, — а сама падумала: «Гусі і куры ўбачаць хлопчыка Бульбіна і кінуцца на яго, а я схаплю гусака — і ў лес...»

— А яны мяне не з'ядуць?

— Дзе ж ты бачыў? Я табе шчыра кажу, яны бульбу не любяць. Гэта мне трэба бачыцца. Але дзеці такога добрага хлопчыка, як ты, не пашкадуць сябе. — А сама падумала: «Калі б я ела бульбу, я б ужо цябе праглынула». — Ну, ідзі, ідзі, а я тут пабуду...»

Хлопчык Бульбіна падыйшоў да клеткі.

— Вунь бульбіна, — абрадавалі гусі і кінуліся да хлопчыка Бульбіні.

Малюнк В. ШВАЦОВА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУК.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ»